

Sygn. akt II KK 367/21

POSTANOWIENIE

Dnia 29 grudnia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Puskarski

w sprawie **K. M.**

skazanego za czyn z art. 178a § 1 k.k.

po rozważeniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 29 grudnia 2021 r.

kwestii dopuszczalności kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku Sądu Okręgowego w W.

z dnia 18 marca 2021 r., sygn. akt VI Ka (...),

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w W.

z dnia 23 czerwca 2020 r., sygn. akt IV K (...)

postanowił:

- 1. na podstawie art. 531 § 1 k.p.k. w zw. z art. 530 § 2 k.p.k. w zw. z art. 429 § 1 k.p.k. i art. 523 § 2 k.p.k. pozostawić kasację bez rozpoznania;**
- 2. na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. zwolnić skazanego od zapłaty kosztów sądowych postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w W. wyrokiem z dnia 23 czerwca 2020 r., w sprawie o sygn. akt IV K (...), uznał K. M. za winnego tego, że w dniu 12 lipca 2019 r. w W. na ul. B. znajdując się w stanie nietrzeźwości przy zawartości alkoholu w wydychanym powietrzu I-0,66 mg/l, II-0,61 mg/l, III-0,61 mg/l, prowadził pojazd mechaniczny marki O. o nr rej. (...) w ruchu lądowym i czyn ten kwalifikując z art. 178 a § 1 k.k., wymierzył mu karę 6 miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie warunkowo zawiesił na okres próby 3 lat. Nadto orzekł wobec oskarżonego środki karne: na podstawie art. 42 § 2 k.k. i art. 43 § 1 k.k.

zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych, z wyjątkiem kategorii D oraz D1, na okres 3 lat od uprawomocnienia się wyroku, a na podstawie art. 43a § 2 k.k. świadczenie pieniężne w kwocie 5000 zł na rzecz Funduszu P.. Sąd wydał też rozstrzygnięcia oparte na art. 63 § 1 k.k., o wynagrodzeniu obrońcy z urzędu oraz o kosztach sądowych.

Apelacje od tego wyroku wnieśli obrońca oskarżonego oraz prokurator.

Obrońca, zaskarżając wyrok w całości, zarzucił mające wpływ na treść orzeczenia obrazę przepisów postępowania (art. 7 k.p.k. i art. 5 § 2 k.p.k.) oraz błąd w ustaleniach faktycznych i wniósł o zmianę wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonego od zarzucanego mu czynu, ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Prokurator zaskarżył wyrok w części co do kary (w istocie tylko co do środka karnego) na niekorzyść oskarżonego, zarzucając rażącą niewspółmierność środka karnego w postaci orzeczenia na podstawie art. 42 § 2 k.k. w zw. z art. 43 § 1 k.k. wobec oskarżonego zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych z wyjątkiem kategorii D i D1 na okres 3 lat. Wniósł o zmianę wyroku poprzez orzeczenie na podstawie art. 42 § 2 k.k. w zw. z art. 43 § 1 k.k. wobec oskarżonego zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym na okres 3 lat i utrzymanie wyroku w mocy w pozostałym zakresie.

Sąd Okręgowy w W. wyrokiem z dnia 18 marca 2021 r., sygn. akt VI Ka (...), zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że na podstawie art. 42 § 2 k.k. i art. 43 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 3 lat, a w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymał w mocy. Zwolnił oskarżonego od kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze oraz zasądził wynagrodzenie na rzecz obrońcy z urzędu.

Kasację od prawomocnego wyroku Sądu odwoławczego, zaskarżając go w części dotyczącej orzeczonego środka karnego w postaci zakazu prowadzenia pojazdów wniósł obrońca aktualnie skazanego K. M.. Zarzucił „rażące naruszenie prawa materialnego, art. 43 § 3 k.k. w zw. z art. 439 § 1 pkt 7 k.p.k. polegające na jego niezastosowaniu i nieorzeczeniu wobec K. M. obowiązku zwrotu dokumentu uprawniającego do prowadzenia pojazdów, od wykonania którego powinien być liczony bieg orzeczonego wobec K. M. zakazu prowadzenia określonych pojazdów mechanicznych, podczas, gdy z treści wskazanego przepisu prawa karnego materialnego wynika taki obowiązek Sądu, w przypadku orzeczenia środka karnego określonego art. 42 k.k., a które to uchybienie powoduje sprzeczność skutkującą niemożliwością jego wykonania, w konsekwencji naruszenie prawnie chronionych interesów K. M. ” – i wniósł o uchylenie zaskarżonego

wyroku w całości oraz przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w W. do ponownego rozpoznania.

W pisemnej odpowiedzi na kasację prokurator Prokuratury Okręgowej w W. postulował jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja, wbrew pogładowi prokuratora nie może zostać uznana za oczywiście bezzasadną, bowiem jest z mocy ustawy niedopuszczalna.

Tylko na marginesie odnotowując, że autor kasacji, sygnalizując uchybienie z art. art. 439 § 1 pkt 7 k.p.k., powinien eksponować naruszenie prawa procesowego, a nie materialnego oraz że nie dostosował wniosku skargi (uchylenie zaskarżonego wyroku w całości) do zakresu zaskarżenia wyroku, który obejmował tylko część dotyczącą środka karnego, należy wskazać, iż art. 519 k.p.k. stanowi, że kasacja może być wniesiona tylko od prawomocnego wyroku (w określonym przypadku także postanowienia) sądu odwoławczego kończącego postępowanie. Dalsze przepisy ustawy procesowej wprowadzają w tym zakresie kolejne ograniczenia, przy czym art. 523 § 2 k.p.k. takie, że kasację na korzyść można wnieść jedynie w razie skazania oskarżonego za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe na karę pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania. Z kolei art. 523 § 4 pkt 1 k.p.k. stanowi, że to ograniczenie nie dotyczy kasacji wniesionej z powodu uchybień wymienionych w art. 439 k.p.k., tj. zaistnienia którejs z bezwzględnych przyczyn uchylenia orzeczenia. Należy jednak mieć na uwadze, że dla zbadania określonego przepisem art. 523 § 4 pkt 1 k.p.k. warunku dopuszczalności kasacji wniesionej z powodu wspomnianych uchybień nie jest wystarczające to, że taką podstawę prawną zarzutu wskazano w skardze, lecz konieczne jest stwierdzenie, iż treść postawionego zarzutu odpowiada podniesionemu naruszeniu prawa [zob. A. Sakowicz (red.), Kodeks postępowania karnego. Komentarz, Warszawa 2015, s. 1066]. Chodzi bowiem o to, by rozpoznawać kasacje, które rzeczywiście są oparte na zarzucie określonym przez przepisy prawa procesowego (art. 523 § 1 i § 4 k.p.k.), a nie na zarzucie skonstruowanym w sposób instrumentalny, jedynie dla zachowania pozorów dopuszczalności kasacji (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 29 maja 2012 r., III KK 99/12; z dnia 11 grudnia 2013 r., IV KK 402/13; z dnia 10 grudnia 2014 r., IV KK 215/14). Taki test dla przedmiotowej kasacji wypada negatywnie.

W pierwszej kolejności należy wskazać, na co zwrócił uwagę w pisemnej odpowiedzi na kasację prokurator, że autor skargi nie dostrzegł, iż w dacie wydania wyroku przez Sąd odwoławczy przepis art. 43 § 3 k.k., który obligował sąd – w razie orzeczenia zakazu określonego w art. 42 k.k. – do nałożenia obowiązku zwrotu dokumentu uprawniającego do

prowadzenia pojazdu, nadto stanowił, że do chwili wykonania tego obowiązku okres, na który orzeczono zakaz, nie biegnie, nie funkcjonował w obrocie prawnym, bowiem został uchylony z dniem 5 grudnia 2020 r. przez art. 3 ustawy z dnia 14 sierpnia 2020 r. o zmianie ustawy – Prawo o ruchu drogowym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1517). Nie sposób zatem twierdzić, że z powodu niezastosowania przez Sąd Okręgowy nieistniejącej normy zaistniała bezwzględna przyczyna uchylecia wyroku. Wyrok ten w swojej treści żadnej sprzeczności, uniemożliwiającej jego wykonanie, nie zawiera. Taka sytuacja ma miejsce w przypadku, gdy co najmniej dwa poszczególne rozstrzygnięcia zawarte w orzeczeniu pozostają do siebie w takiej relacji, że naraz nie da się ich wykonać. Innymi słowy, gdy w samej treści części dyspozytywnej orzeczenia występuje takie wewnętrzne "pęknięcie", iż spełnienie jednego z zawartych w niej rozstrzygnięć musiałoby prowadzić do zignorowania drugiego z nich (zob. powołany przez prokuratora wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 grudnia 2019 r., II KK 300/18). Tymczasem treść zaskarżonego wyroku takiej sytuacji nie stwarza, natomiast jasno z niej wynika, że bieg orzeczonego wobec K. M. zakazu prowadzenia określonych pojazdów mechanicznych rozpoczyna się od daty wydania prawomocnego wyroku przez Sąd odwoławczy.

Dodatkowo celowe będzie nadmienić, że w czasie obowiązywania art. 43 § 3 k.k. zaniechanie przez sąd nałożenia przewidzianego w tym przepisie obowiązku nie traktowano jako rodzące sprzeczność w treści orzeczenia, i to uniemożliwiającą jego wykonanie. Uznawano, że w takim wypadku bieg okresu, na który orzeczono zakaz prowadzenia pojazdów, rozpoczyna się z dniem uprawomocnienia się wyroku skazującego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 czerwca 2013 r., I KZP 4/13).

Sumując powyższe uwagi ponownie należy stwierdzić, że kasacja obrońcy K. M. była niedopuszczalna z mocy ustawy, zatem została wadliwie przyjęta w Sądzie Okręgowym w W.. Skutkowało to pozostawieniem kasacji bez rozpoznania na podstawie przepisów wskazanych w części dyspozytywnej niniejszego postanowienia.

Trudna sytuacja majątkowa skazanego przemawiała za zwolnieniem go od zapłaty kosztów sądowych postępowania kasacyjnego, przy czym wobec wcześniejszego zwolnienia K. M. przez Sąd Okręgowy w W. od obowiązku uiszczenia opłaty od kasacji, rozstrzygnięcie to odnosi się do wydatków wspomnianego postępowania.

Mając powyższe na uwadze, orzeczono jak na wstępie.